

DRAGA
OLTEANU
—MATEI:
Agafia
Tihonovna

„Nimic nu-i mai greu decât să vorbești despre meseria de actor” — spunea Jovet. Sau, mi-aș propune să dovedesc și valabilitatea contrariului, nimic nu-i mai ușor. Mai ales când este vorba despre un actor pe care-l cunoști bine și pe care-l admiri fără reticențe. Așa cum o admir, de multă vreme, pe Draga Olteanu-Matei — o actriță care știe să se miște pe scenă ca nimeni alta (transformând cele mai mărunte gesturi în sentințe), care opune unui trup robust o anxietate, o spaimă lăuntrică molipsitoare.

Am văzut-o, de curând, în *Căsătoria* de Gogol. Într-un rol, care, bănuiesc, i-a dat destulă bătaie de cap: Agafia Tihonovna, fata de pețit. Pe rînd, grotescă și sublimă, tragică și comică (puțini actori te obligă, în ce-i privește, să folosești, laolaltă, aceste categorii estetice!), actrița domină în mod categoric distribuția; ea pare — în costumul „de primire” (creat de către Elena Pătrășcanu-Veakis) — o sorcovă vorbitoare, o conopidă uriașă, înflorată și terifiantă. Nu pot uita scena în care dovedea — în fața icoanei — imposibilitatea patologică de a opta pentru unul singur din cei patru pretendenți, apoi, greutatea cu care izbutea să rostească cele mai simple cuvinte („Da!”, „Nu!”, „Nu e cazul!”), și acel moment *al groazei*, în care și-a reprimat expresia „Marș afară!” (mult prea dură pentru manierele unei fete de

măritat), printr-un gest rapid, țărănesc: mina dusă la gură, în semn de retragere a cuvintelor.

Dar creația artistei mai avea, aici, o calitate — un magnet care atrăgea afectivitatea spectatorului, compătimirea lui față de această femeie „eretină, dar nu de lepădat” (cum o aprecia un personaj masculin): *așteptarea frustrată*, de care vorbea H. Lotze, de natură a produce suspinul, nu risul. În adevăr, ce poate fi mai dureros decât o așteptare beckettiană, la capătul căreia (oricât de cretin ai fi!) intuiești că nu se găsește nimic; o speranță pe care o nutrești și în prezența — exclusiv fizică — acelor de la care aștepti totul (cîntînd, cu acompaniament coral, o melodie sfințitoare despre suflet), și în lipsa lor, ca să rămii, în cele din urmă, inutilă (ca un obiect scos din uz), cu buchetul de mireasă în mîna (culmea ironiei!) și cu privirea deznădăjduită îndreptată spre visul cumplit, chinuitor și — vai! — irealizabil al căsătoriei.

Acest personaj complex, obsesiv, dificil, construit de Draga Olteanu-Matei nu era numai cel creat de autorul *Sufletelor moarte*; era, mai mult decât al lui Gogol, al ei...

B U.